

GER

71

Februar 2010

Dansk Mongolsk Selskab

Mine arbejdskollegaer fra kontoret: Fra venstre Zorigoo, Gunjee, mig og Njamaa.

At bo og arbejde i en kummefryser

Dzud – et ord som først rigtig giver mening efter at have oplevet mongolsk vinter på tæt hold. Men efter at have boet og arbejdet i Ulaanbaatar i over 3 måneder er dzud og tocifrede minusgrader blevet en fast del af hverdagen ligesom de mange udfordrende arbejdsopgaver på Presseinstituttet.

Bidende kulde, tykke frakker og snedækket landskab. Vinteren slår på trommer i Mongoliet med temperaturer, der kan gøre selv en isbjørn forkølet. Som uerfaren dansker, udstyret med kun én badevinge og uden kendskab til livet i en kummefryser, er Mongoliet en omvæltning af de helt store. Men workshops og undervisning for journaliststuderende på Presseinstituttet i Ulaanbaatar fyrrer op under gåpåmodet, og indtil videre har mit ophold i Chinggis' land været blandet med unikke, alternative og udfordrende oplevelser.

Efter en lidt overrumplende start med opgaver som »Find de 10 selskaber i verden som bruger flest penge på reklamer« og »Forbedr 6 media management workshops for

ledere i aviser på en uge«, har jeg nu fundet min anden badevinge. Jeg flyder igen ovenpå og mine opgaver på Presseinstituttet orienterer sig mere mod undervisning og workshops om journalistik og samfund. Derudover har jeg fået til opgave at undervise de ansatte i engelsk. Skal efter sigende også jonglere med engelske gloser for de journaliststuderende her på Presseinstituttet, men er p.t. den eneste som ikke har modtaget det stykke info. Håber dog at denne event også når *mit* skrivebord.

Generelt er oplysninger, beske-der og andre informative meddelel-

ser ikke en integreret norm, men noget som dumper ned engang imellem. Det oplevede jeg også som engelskunderviser på *Globe Leadership University*, hvor jeg arbejdede for en kort stund i starten af mit ophold i november.

For det meste er information en selvhenter, så jeg har lært at være anmassende på en høflig måde og i

Presseinstituttet i Ulaanbaatar hvor jeg har arbejdet som underviser og oplægs-holder siden 1. november 2009.

De ansatte på Presseinstituttet.

en lind strøm af mails omformulere spørgsmål, der kan lokke nogle deadlines og noget struktur ud af mine chefer. Én ting, som jeg nemlig hurtigt har suget til mig, er, at hvis man er afventende, kommer man ingen vegne – om det så er i køen til kantinen på Presseinstituttet, i trafikken eller i supermarkedet. Og selvom arbejds erfaringen kun har lidt over 3 måneder på bagen, står det alligevel klart, hvor udviklet et mase-gen mange mongoler er udstyret med. Er imidlertid lærenem og maser i takt med kulturen på det område.

Udover en tillært maseteknik falder det heldigvis mere naturligt at rokke i takt med kulturen på en række andre områder. På kontoret og blandt kollegaer er smil, glade mi-

ner og imødekommenhed så positive indspark, at de vipper både afslappede forhold til struktur, information og sågar polarkulden af pinden.

Jeg har aldrig mødt så mange hvide tandsæt og så meget venlighed. Nogle af dem må være kronisk glade, som jo ikke er den værste skavank at kunne skrive på sit cv. De smiler når de hilser, når de snakker, når de danser, og når de engelske ord viser sig at give helt nyt liv til en sætning. Eksempelvis er der ofte gulvboller (floor) og ikke melboller (flour) i suppen, ligesom de også drikker en masse bjørne (bear) og ikke øl (beer).

Med det gode humør de ansatte på Presseinstituttet lægger for dagen, bliver arbejdsopgaverne lidt

sjovere at gå til, arbejdspladsen et sjovere sted at være og kulden nemmere at håndtere. Nok holder vinteren alle inden døre, men selskabet indenfor kan selv en dzud ikke nedkøle.

Jeg bliver nok aldrig helt hærdet til mongolsk vinter, og indtil foråret kommer, vil jeg knappe jakken godt til og lade mig smitte af de mange smil, mens jeg venter på, at dzud'en går i vinterhi og vejret vender med forårstemperaturer helt op til 0 grader...

Tekst og foto:
Louise Boo Jespersen
louisboo@gmail.com

Presseinstituttet

- Presseinstituttet er en selvstændig NGO-organisation oprettet i 1995 med støtte fra DANIDA.
- Presseinstituttet udfylder to roller: 1) Uddanner journalister på bachelor- og diplomniveau, 2) Forbedrer kvaliteten i mongolske medier og udvikler og træner mediearbejdere.
- Forbedring af mongolske medier foregår gennem research, undersøgelser, rapporter og oplysning til mediebranchen og folket.
- Udvikling og træning af mediearbejdere foregår gennem workshops og rundbordebudskussioner med emner som mediernes rolle, mediesammen-sætning, kritisk tænkning mm.

Louise Boo Jespersen

- I efteråret 2009 færdiggjorde jeg min uddannelse som journalist inden for det samfundsvi-denskabelige område.
- Gennem en mongolsk case om pressefrihed blev jeg inspireret og bestemte mig for at rejse hertil for at opleve landet og samle arbejds erfaring.
- Min plan er at blive boende i Mongoliet til august 2010.

Mine mongolske rødder

Med det mongolske strengeinstrument 'morin khuur' som metafor reflekterer den unge studerende Khongor Bayar over sit liv som multikulturel verdensborger med rødderne dybt nede i den mongolske folkesjæl.

Når jeg får stillet spørgsmålet: »Hvem er du?« – et spørgsmål så direkte, at man ikke ved, hvad man skal svare – kæder jeg det ubevidst sammen med spørgsmålet: »Hvor kommer du fra?« Og ja, mit land, min kultur, mine landsmænd, min hjemstavn bestemmer min identitet, mine tanker og holdninger. Men så spørger jeg mig selv, hvor jeg kommer fra? Er der et bestemt sted jeg kan pege på og sige: det er dér, jeg kommer fra?

Lige fra mine bedsteforældres generation har familiens medlemmer studeret i fremmede lande, lært om forskellige kulturer og bosat sig over hele kloden. Jeg husker, at jeg for 9 år siden sad med et billede af hele min familie i hånden, mere end 23 personer. Efter i årevis at have været spredt for alle vinde havde de endelig fundet sammen i nogle få dage. Alle var de optaget af noget: min tante forsøgte, som sædvanligt, at få folk til at smile, alle børnebørnene stod med glade ansigter i baggrunden, alle undtagen mig selv havde arvet min bedstemors gen for høje mennesker. Mine forældre forekom usædvanligt rolige, som forsøgte de at fastholde dette sjældne øjeblik. Mine bedsteforældre så ud som de lykkeligste af os alle.

Min familie minder mig om et orkester af *morin khuur*, hestehovedviolin. Ligesom *morin khuur* er ikke to af os ens. Vi er alle enestående og alligevel af samme slags.

Ligesom *morin khuur* har vi to strenge, to identiteter, to forskellige kulturer, som vi hver især bærer med os. Og ligesom *morin khuur* bliver vi kun levende og skaber skøn musik, når der bliver spillet på begge strenge.

Det ligger i mit blod, at jeg ikke præcist ved, hvor jeg kommer fra, at jeg stammer fra flere steder. Jeg blev født og voksede op i Mongoliet, i det meste af mit liv har jeg skullet lære om Rusland og nu – i de vigtigste dannelsesår inden jeg bliver voksen – lever jeg i Amerika. Derfor kan mit svar på spørgsmålet: »Hvor kommer du fra?« ikke besvares med en simpel oplysning om, hvor min hjemstavn ligger, fordi »hjem« for mig overskrider de geografiske grænser og er dér, jeg hører til, og de mennesker, jeg hører sammen med.

Det ligger helt fast, at jeg først og fremmest er mongol. Der er ingen eller intet, der kan så tvivl om den store kærlighed og stolthed, jeg føler for mit fædreland. Det er dér, jeg blev født, og dér hvor jeg tilbragte 15 ud af mit livs 18 år. Som de fleste mongoler kan min fysik beskrives som stærk og robust, med en passende højde og naturlig udviklet muskulatur. Jeg har høje kindben, orientalske øjne og tykt, bølget, sort hår.

Men bortset fra de overfladiske kendetegn er jeg af hjertet en sand mongol: Vi som folk sætter pris på

humoristisk sans og en værdig optræden, og med arven fra vores liv som nomader, har vi en dybt forankret sans for sociale relationer og hjælpsomhed og en åndeligt præget respekt for naturens kræfter.

Som alle mongolske børn fik jeg som ganske lille fortalt folkeeventyr. Jeg voksede op med ånden og visdommen i de gamle fortællinger, der stammer fra vores forfædre. Jeg var fascineret af en gammel fortælling om en kamel, der konkurrerer med en mus om det privilegium, det vil være at blive optaget som medlem af dyrekredsens 12 dyr. På trods af sin uhyre størrelse er kamelen et meget fint dyr: tilbageholdende, venligt, generøst og tillidsfuldt over for andre. Men den lille mus viser sig at være snedigere, så den skaffer sig ind i dyrekredsen. Det glæder kamelen sig over på musens vegne, og derfor bliver den belønnet af Buddha. Kamelen skal aldrig blive glemmt, og den vil være repræsenteret i den mongolske kalender ved at have én egenskab fra hver af de 12 dyr: harens næse, hesten manke, grisens hale osv.

Dette folkeeventyr lærte mig, at mens det er enormt vigtigt at være venlig, så kan en skarp hjerne nogle gange skabe store resultater. Det er også vigtigt at acceptere sine egne nederlag og glæde sig over andres fremgang.

Som de fleste andre mongoler er jeg tilbageholdende og viser nødigt

mine følelser. Som mine landsmænd er jeg beskeden og siger kun min mening, hvis jeg bliver spurgt. Desuden er jeg mongol, fordi jeg elsker kød og ikke kan forestille mig at spise vegetarmad ret længe ad gangen.

Men jeg har også hjemme andetsteds. Efter at have brugt det meste af mit liv på at lære russisk og studere russisk historie, kultur og russisk tankegang betragter jeg mig som indfødt blandt russere.

Jeg er russisk i en sådan grad, at jeg bliver frustreret, hvis nogen siger noget nedsættende om Rusland. Til gengæld bliver jeg rørt til tårer, når russiske atleter vinder medaljer ved olympiaden, og den russiske nationalmelodi lyder. Jeg ved, at »hænge nudler på sit øre« er en talemåde for at lyve, og hvis russere taler om noget godt, der skal komme, siger de »Tfu-tfu-tfu« som spyttede de over den venstre skulder for at sikre sig mod uheld.

Når vi taler russisk med familie og venner, putter vi altid tilfældige engelske ord ind i sætningerne, eller det modsatte: tilføjer russiske gloser, når vi taler engelsk – blot fordi det er lettere at kommunikere på den måde i stedet for altid at lede efter det rette ord i et bestemt sprog. Jeg læser næsten altid russisk litteratur og kommer cremefraiche på alt, hvad jeg spiser.

Efter at have tilbragt noget af min barndom og teenageår i USA har amerikanske værdier og kvaliteter haft en virkning på mit syn på verden. Da jeg kom til *The Northwest School* efter i årevis at have fået fortalt, hvordan jeg skulle opføre mig i en russisk skole, blev jeg chokeret over den store grad af individuel frihed, som de studerende havde her. Ikke blot sagde de deres mening, de var også modne nok til at danne deres meninger på egen hånd. Nu fattes jeg knap nok, at jeg hører til blandt dem – dem der selvsikkert tager stilling til tingene og som føler,

at de spiller en vigtig rolle i samfundet.

Jeg må lige sige, at jeg altid har accepteret meningsforskelle, men at opleve det enorme udbud af ideer, forudsætninger og sædvaner samlet på ét sted, påvirkede mig på flere måder, som jeg endnu har til gode at udforske.

Jeg var også meget overrasket over amerikanernes sans for vittigheder. I Mongoliet ler vi af vittigheder,

der, der bundes i letgenkendelige situationer fra dagliglivet, som når man fx træder i sine egne snørebånd eller bliver involveret i forskellige fupnumre. Amerikanerne derimod foretrækker politiske vittigheder og elsker at lege med ordene. Skønt jeg stadig ikke synes, at de fleste amerikanske vittigheder er sjove, forstår jeg nu, hvad det er, der gør dem sjove for amerikanerne – mig og min lillebror synes særlig godt om *knock-knock-jokes*.

Efter at jeg kom til *The Northwest School* blev jeg puttet ind i det almindelige program i stedet for ESL-programmet [med særlig vægt på engelskundervisning for udenlandske elever – red.]. Derfor fandt jeg mig selv fanget mellem to grupper, to kulturer – det lokale og det

internationale fællesskab – og havde svært ved at skabe forbindelser til begge grupper. 3 år senere ser jeg det som en fordel: Efter at jeg har lært at omfavne min egen multikulturelle identitet, er jeg bevidst om, at jeg kan forholde mig til begge grupper – høre til dem begge.

Under den seneste *Senior Challenge Trip*, som jeg foretog sammen med klassen, blev jeg klar over, hvor meget jeg holdt af mine klassekammerater og lærerne på skolen. For et par år siden ville jeg ikke have troet, at jeg kunne blive så fortrolige med mennesker, som i virkeligheden stadig er fremmede for mig.

Når jeg ser på familieportrættet – vores eget orkester – fornemmer jeg tydeligt, at vi er en gruppe nomader. Jeg er en nomade, som har en familie af andre nomader, der forstår mig og støtter mig. Jeg er en nomade, hvis sind vandrer fra sted til sted, gennem alle de forskellige mennesker, erindringer og drømme fra alle de steder, der gør mig til den, jeg er. Jeg er ikke en nomade, der flytter efter årstiderne i søgen efter føde og ly, men en nomade, der fri for alle begrænsninger rejser, så snart hjertet kalder. Jeg er en nomade, der spiller på hestehovedviolins to strenge. Jeg er en nomade, en ganske særlig én – for jeg har et sted jeg hører hjemme. ■

Khongor Bayar

The Mongol Messenger

44(956):11 – 04.11.09

The Northwest School er en internationalt orienteret uddannelsesinstitution med hjemsted i Seattle, Washington.

Perspektiverne for Mongoliets uran

Dornod-feltet i det nordøstlige Mongoliet.

De store ændringer i Mongoliets uransektor medfører, at et af landets største aktiver stort set deles op mellem Rusland og Kina, de gigantiske naboer, som det inde-sluttede Mongoliet til stadighed forsøger at balancere imellem.

De store kinesiske og russiske mineselskabers entré sker på bekostning af junior-selskaberne fra Australien og Canada, hvoraf flere blev presset ud, da Mongoliet vedtog en uranlov sidste sommer. I loven fastslås det, at staten skal eje 51% af de mest værdifulde uranforekomster. *MonAtom*, det nyligt oprettede statslige uranselskab, siger, at det har behov for de nye statsejede investorers kapital og erfaring for at være i stand til i løbet af de kommende år at bringe Mongoliet i klasse med verdens førende producenter.

Man har aftalt at udvikle ét uranfelt, Dornod, i samarbejde med russiske partnere og er i forhandling med et statsejet kinesisk firma for at udvikle en anden uranforekomst, Gurvanbulag.

»Vi er overbevist om, at vi kan matche de nuværende større producenter af uran«, fortalte Badamdandin Ragchaa, formand og adm. direktør for *MonAtom*, gennem en tolk i korridorerne ved *Mining Asia Congress* i Shanghai. Han sagde, at Mongoliet bør starte uranudvindingen omkring 2013.

Mongoliet er nummer 15 på verdensranglisten over verificerede uranreserver, men har forventninger

om at komme højere op. Uranet vil blive eksporteret med det franske firma *Areva* og kinesiske atomfirmaer som sandsynlige aftagere. Udviklingen af de mongolske uranminer vil overvejende ske gennem statsejede firmaer, som nu forhandler deres deltagelse gennem de tidligere canadiske licenstagere.

Det canadiske mineselskab *Khan Resources Inc.*, som har rettighederne til Dornod, overvejer i øjeblikket et købstilbud på \$33 mio. fra det statslige russiske mineselskab *ARMZ – AtomRedMetZoloto*. *China National Nuclear Corp.* købte i marts 2009 det canadiske mineselskab *Western Prospector*, som ejede 58% af Gurvanbulag. Det går på tværs af Mongoliets nye uranlov, som kun tillader en privat andel på 49%.

Desuden er Ruslands indtræden i den mongolske uransektor – som blev annonceret under et besøg af den russiske præsident Dmitrij Medvedev i august 2009 – på mange måder en tilbagevenden til uranforekomster, der oprindeligt blev udviklet af russerne, men opgivet da Sovjetunionen kollapsede.

Mongoliet, der har været et demokrati siden 1990'erne, udviklede et nært forhold til USA under Bush-administrationen. I takt med at Kina er blevet økonomisk stærkere forsøger det at udbrede sin indflydelse over det ressourcerige Mongoliet, som svarer igen med at styrke båndene til sin tidligere formynder, Rusland.

Mongoliets balanceakt er et forsøg på at forhindre, at den værdifulde råstofsektor bliver domineret af

et af nabolandene, samtidig med at staten sikrer sig et provenu til statskassen.

Oprindeligt opfattede Mongoliet de mindre mineselskaber, der søgte efter uran og andre råstoffer, som en del af sin »tredje-nabo-politik«, der rakte hånden ud til lande, man ikke havde fælles grænser med. Senere ændrede man holdning, fordi Mongoliets interesser kunne komme i fare, hvis de mindre selskaber solgte ud af deres licenser af mangel på udviklingskapital. Canadiske og australske mineselskaber, som var strømmet til Mongoliet i det ekstremt liberale råstofmarked i slutningen af 1990'erne, fik den kolde skulder, da landet indledte sin revision af minelovgivningen til fordel for staten.

De mindre firmaer, som stadig ejer licenser til uranudvinding, er nu ivrige efter at sælge, enten til staten eller en hvilken som helst anden interesseret køber, hævdede en mongolsk investeringsekspert: »Det er godt at købe nu, fordi mange australske selskaber ønsker at sælge... Selv uregistrerede, private firmaer ønsker at sælge«, fastslog Masa-Igata, grundlægger og adm. direktør i *Frontier Securities* med hjemsted i Mongoliet. ■

The Mongol Messenger
52(964):4 – 23.12.09

Artiklen er udarbejdet i samarbejde med TDB (*Trade & Development Bank*).

Bedragerisk idyl.

Foto: Renate Bormann

Mongoliet hærges af zud

I en indtrængende appel bad udenrigsminister G. Zandanshatar under et møde i Udenrigsministeriet den 18. januar de udenlandske ambassader og internationale organisationer i Mongoliet om bistand til at forhindre en truende zud-katastrofe.

Denne vinter er i forhold til tidligere år usædvanlig kold. 90% af landet er dækket af op til 50 cm sne, mange hjulspor og veje kan ikke længere passeres. Meteorologernes forudsigelser for de kommende uger lyder på vedvarende stærk frost og udbredt snefald. Desuden har 70% af Mongoliet været ramt af tørke i den forgangne sommer.

På et møde samme dag i det nationale katastrofeberedskab informerede formanden, vicestatsminister M. Enkhbold, om den dramatiske situation for husdyrenes græsningsmuligheder i denne vinter i 19 ud af Mongoliets 21 aimag. Forholdene for 193.000 nomadefamilier, der har 43,6 mio. husdyr på græs, er blevet stadig forværret. De hårdeste måneder venter endnu forude.

Præsident Elbegdorj, der deltog i mødet, krævede frigivelse af statsreserverne og tildeling af de nødvendige midler til indkøb af foder og brændstof.

Ifølge statsminister Batbold skal der de næste 3 måneder bruges 5-8 mia. tugrik [19-30 mio. kr.] til indkøb af hør og foder i Rusland og Kina samt hos lokale forhandlere.

25.-31. januar

Over 1 mio. husdyr er allerede omkommet. Forsyningerne til befolkningen i de fjerntliggende egne af landet bliver stadig vanskeligere at opretholde. Det er ikke kun staten, der gør en indsats for at forbedre situationen for de ramte, også mange almindelige borgere deltager i kampagnen for at indsamle penge til mad og tøj.

Den kinesiske regering har lovet at levere nødhjælp til en værdi af 10 mio. yuan. De russiske Jernbaner leverer brændstof, varmt tøj og foder til de værst ramte områder til en værdi af 10 mio. rubler.

1.-7. februar

I 64 sum i 12 aimag hersker der katastrofale forhold for vintergræsnin-gen. Pr. 1. februar var mere end 1,7 mio. husdyr omkommet. Kun i 27 sum i 4 aimag forløber vinteren »normalt«. Talrige indsatsgrupper fra katastrofeberedskaberne er på vej for at indsamle informationer og forberede hjælpearbejdet.

M. Enkhbold bad aimagforvaltningerne og de centrale myndigheder om at gøre deres yderste for at forsyne nomaderne med det mest nødvendige, herunder oprette steder, hvor dyrene kan handles og slagtes. Endvidere skal man se på mulighederne for en bedre forsikringsdækning.

8.-14. februar

Ifølge Landbrugsministeriet var 2,1 mio. husdyr omkommet pr. 8. februar. Situationen er yderligere forværret i de 5 vestlige sum i Khovd Aimag og i nogle sum i Zavkhan og Byankhongor Aimag. 50 redningshold og 12 specialkøretøjer har været sat ind for at søge efter 400 vildfarne og indesneede personer.

Kraftige snestorme og dalende temperaturer har i den forgangne weekend sat medarbejderne fra de centrale og lokale katastrofeberedskaber på en hård prøve. Indtil videre er der ikke meldt om tab af menneskeliv. Alle savnede er nu i sikkerhed.

Renate Bormann

Deutsche Mongolei-Agentur

WEATHER

Sunrise: 08:32
 Sunset: 17:18

in Ulaanbaatar and Central Aimag: Night temps between -33°C and -40°C. Day time temps between -21° and -28°C. Snow on January 18-19.

in Eastern Aimag: Night temps between -29°C and -35°C. Day time temps between -20°C and -25°C. Snow on January 19.

in Western Aimag: Night temps between -41°C and -48°C. Day time temps between -34°C and -39°C. Snow on January 17-18.

in Gobi Aimag: Night temps between -29°C and -35°C. Day time temps between -18°C and -21°C. Snow on January 19-20.